

aga ezennel
z erb-Padé
tulajdonát
égü szántó-
kben és 50
n folyó évi
ező napjain
nos árverés
esetleg örök

elek a köz-
atalos órák

ztus 12-én.

dzsin, s. k.
bíró.

llamvasutak.

igazgatósága
tt, de javítá-
3. budapesti
ő tárgyakat,
peselő-gépet,
órák), 1 drb
b pénzládát
nos pályaza-

feltüntető ki-
oul is szolgál,
funkban egy
éki megkere-
detik meg,
akra, de ki-
na tehetők. A
tárgyakat az
alatt a meg-
ellett átvenni

gy erre
lyeggel ellá-
25-ének déli
kosztályunk-
L. em. 43/a.

felirattal lá-
hoz selejte-

ő napjának
tárgyak az
aléka bánat-
készpénzben
spapirokbán.

gazgatóság.

llamvasutak.

gyar királyi
r hó 1-től,
ált borszesz-
at, mely egy
őirányozva,
s pályázatot

ly egyszer-
int a szállí-
valamennyi
megtekint-
ak igazgató-
III.) szak-
73. sz. II.

koronás m.
ok lepecsé-
hó 25-iki
llamvasutak
ályában át-
űdendők és
el: Ajánlat
14 569/904.

z egy évi
állami lété-
sőbb f. évi
gyar királyi
l leteendő.

gazgatóság.

K I

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos

Nagybeeskerek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 187. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerda, augusztus 17.

A nagykőrösi beszéd.

— Politikai munkatársunktól. —
Budapest, augusztus 16.

Eötvös Károly vasárnap kikérte nagy-
kőrösi választóinak véleményét, hogy
mandátumát, miután a Kossuth-pártból ki-
lépett, politikailag tovább is kompatibilis-
nak tartják-e, minthogy e mandátumot a
Kossuth-párt által hirdetett elvek alapján
adták neki.

Persze azt mondta választóinak, hogy
ama törekvések, melyeknek most szenteli
magát, teljesen azonosak azokkal, melyekért
a Kossuth-párt is küzd, de akkor nehéz a
tárgyi felvilágosítás, hogy miért lépett ki
e pártból. Mert ha csak személyi okokból,
akkor tovább is legalább külső összefüggés-
ben maradhatott volna e párttal, mint hat
éven át tette. E törekvések igen sajátos-
gosak és ha halljuk őket, azt kell hinnünk,
hogy Eötvös abban a nézetben van, hogy
Magyarország határán megszünik a tények
logikája és az egész világtörténet követeli,
hogy a király Budán lakjék, de feleli hogy
ugyanaz a király Ausztria császára is,
hogy odaát ugyanily követelést emelhetnek
s hogy akkor vagy az egyik, vagy a másik
nem lenne teljesíthető

Abból pedig, amit a külön vámterület-
ről és a magyar hadseregről mondtak, az
derül ki, hogy mily elhamarkodottan for-
mulázza kívánatait és hogy kívánatai célja
fölött mennyire figyelmen kívül hagyja az
utakat, melyeken egyedül lehet megvaló-
sítani e kívánatokat.

Éppen mint Nyiri honvédelmi minisz-
ter bebizonyította, hogy magyarul beszélő
tisztiek nevelése által teszünk legtöbbet
arra, hogy a magyar szellemet elterjesz-
sük a közös hadseregben és így bizonyos
mértékben magyar hadsereget nyerjünk,
épp úgy a külön vámterületet, ha szük-
séges lenne, legbiztosabban és a nemzet
károsítása nélkül azzal készítjük elő, hogy
a közös vámterület adott alapján a

mennyire lehet gazdaságilag megerősödünk,
hogy ipari önállósításunk céljára nagyszámu
kellőleg képzett munkásról előre gondos-
kodunk.

Akkor a vámterület elkülönítése nem
lesz gazdasági válság Magyarországra nézve,
míg most, ha erőltetjük e szándék szerve-
zését, a mezőgazdasági piacot, mely szá-
munkra Ausztriában létezik, eltorlaszolja
előlünk és az ipari versenyképességet még
sem érjük el

A 48-as párt emberei persze azt
mondják, hogy mindenki, aki nem eskü-
szik az ő javaslataikra, érzéketlen Magyar-
ország becsülete, Magyarország jóléte iránt,
hazaáruló, mivel egyszerűen a harcoló
egyház izgató papjainak módszerét köve-
tik, kik mindazokat, kik nem esküsznek
az ő szavaikra, istentagadó vallástalanok-
nak bélyegzik. Türelmetlenek és a haladás
ellenségei tehát mindaketten. A szabadelv-
párt azonban történelmi missziója teljesi-
tésében nem törődik e szenvedélyes és
tárgyilagos, teljesen indokolatlan szemre-
hányással, tudja, hogy ha még oly mag-
san szárnyalók is céljai, számolnia kell a
valósággal és az országot fejlődésének meg-
felelőleg kell tovább vezetnie a fölfelé
menő úton.

A nagykőrösi választók pedig éppen
nem értenek egyet képviselőjükkel, nyíltan
nem mondtak ugyan neki ellen, mint ki-
vánta, mert ily ügyekben nem az ügyvedi
jártasság próbájáról van szó, de egészen
érthető választ adtak kérdésére. Elismerik
nagy képességét, de ragaszkodnak azok-
hoz az elvekhez, melyeket Eötvös hivatalo-
san elhagyni jónak tartott. E válasz fölött
a döntést legjobb magára Eötvösre bízni;
valószínűleg előbb meg fogja azt adni,
mint az általános választások lesznek.

— n —
Az erdők berbeadása. Tallián Béla föld-
művelésügyi miniszter körrendeletét intézett az
állami erdőhivatalokhoz: a vadászathoz, mint
erdei mellékhasználatnak az erdőgazdasági ter-

vekben való tárgyalása és az 1898. évi XIX.
t. c. alapján szervezkedett volt urbéresek és köz-
birtokosságok tulajdonát képező erdők vadászati
jogának berbeadása tárgyában. A körrendeletben
a felmerült kételyek eloszlatása végett a bel-
ügyminiszterrel egyetértőleg értesíti a minisz-
ter az erdőhivatalokat, hogy az erdőkben
gyakorolható vadászat az erdőgazdasági tervek-
ben a helyi viszonyok, körülmények által meg-
kivánt mértékben és terjedelemben tárgyalandó
mellékhasználatnak tekintendő; mert tényleg
vannak esetek, a midőn a vadállomány a
szigorú értelemben vett erdőgazdasági elvek
szerint kezelendő erdők fentartását veszélyezteti
és az erdőkezelés sikerét kockáztatja, a mely
esetekben az erdőfentartás biztosításáról —
mindenesetre figyelemmel a vadászati törvény
rendekezéseire is — az illető gazdasági ter-
ven feltétlenül gondoskodni kell. Főhivja
tehát a miniszter az erdőhivatalokat, hogy
egyrészt a kezelésük alatt álló erdők rend-
szeres gazdasági terveiben, illetőleg a legköze-
lebbi üzematvizsgálási munkálatokban a vadá-
szatot mint mellékhasználatot, úgy az erdőfen-
tartás, mint a vadászati érdekek biztosítása
szempontjából tárgyalják, másrészt pedig a keze-
lésük alatt álló erdőkben gyakorolható vadászati
jog értékesítése tekintetében a birtokosnak javas-
lattal, tanácsal szolgáljanak.

A párdányi szabadelvűpárt szervezkedése.

— augusztus 17.

A párdányi választó-kerület szabadelvű part-
jának választó polgárai f. hó 14-én délután Pár-
dányban szervezkedő közgyűlést tartottak. Több
mint 500 választó polgár vett részt a gyűlésen,
zsfoglalásig megtöltve a nagyvendéglő tantermet.
A választó polgárok dicséretére válik, hogy a
rekkenő hőség és por dacára ily szép számmal
jelentek meg minden érdek nélkül, egyedül
azért, hogy politikai meggyőződésüknek, az
országos szabadelvű párthoz való törhetlen ragasz-
kodásuknak szemmel látható jelét adják s az
összetartás ekként kifejezéséből öröt meritve, a
párt önértetét is gyarapítsák.

A gyűlés lefolyásáról a következő tudósítást
kaptuk:
Jenovay Imre kir. tanácsos, pártelnök

A „TORONTÁL“ tárcája.

A rejtett dalokból.

Hona napjára.

Ünnep van a mennyben,
Boidog égi ünnep;
A vidám angyalok
Egy társukhoz gyűlnek.

Hoznak sok virágot
Mesebeli szepet,
Amit csak teremnek
A mennyei rétek.

Nevenapját ülik
A szelid léleknek, —
A mennyekbe fölszállt
Drága hitvesemnek . . .

Csendül aranyhárfá,
Zene, bűvös égi,
De ő az ünnepet
Csak szomorun nézi.

Lemutat a földre
Egy kiesike házra,
Hol sirva fakadnak
Hona napjára . . .

S a vidám angyalok
Amint ide néznek,
Elhal az ajkukon
A mennyei ének.

Sirius.

1848-ik évi gyermekkori emlékeimből

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

Legyőzöttetésünk dacára is soha el nem
muló dicsőségű szabadságharcunk véres előjátéka,
a nem magyar ajku nemzetiségek föllazadása
volt, amely csakhamar polgárháborúvá fajult és
száz sebből vérző hazánkban a legszuróbb tövis
maradt mindvégig.

Itt Torontálban a perlaszi tábor körül for-
gott a harc.

E táborban gyűltek volt össze az Olasz-
országba ki nem vezényelt szolgálat sorban levő
granciasárok, főleg a közelfekvő csajkás kerület-
beliek, kik a titeli csajkás hajóházbéli ágyukat
is idehozták, részben tisztjeik vezénylete, részben
más bizonytalan multu egyének vezérlete alatt.
Hozzájuk társult sok más nem határörvidéki szerb
paraszt és kaputos ember is, meg néhány más,
kalandos hirnévre vágyó szerbországi ember is,
amiert is sokan, főleg a magyar közép, ezen
lázadó csapatot „Szerványok“-nak nevezték.

A leküzdésükre és a közbeke helyreállítá-
sára Nagybeeskerek városában és közel környé-
ken egybegyűlt magyar sereg állott 2 ütég 6 és
12 fontos agyju tűzérségből, az egész Hannover-
huszárezredből, Kiss Ernő ezredes parancsnok-
sága alatt, 1 zászlóalj Ferenc Károly, 1 zászlóalj
Máriássy, 1 zászlóalj Vasa herceg, 2 zászlóalj hon-
védségből; volt 1 nemzetőrszászlóalj is, ugy emlék-
szem, hogy 1—1 század Vilmos-meg Württemberg-
huszár is. A harc, a melyet folytattak, a tör-
vényesség minden kellékével birt, mert hiszen az
összes haderő V. Ferdinánd magyar király nevé-
ben a lázadók ellen működött, az orvul meg-
támadott magyar haza védelmére, a törvényes

rend helyreállítására. Én akkor 13¹/₂ éves voltam,
mikor a perlaszi táborból Nagybeeskerek felé
sűrű támadási kísérlet intéztetett és megfordítva
innen is több a fölkelők szíjjel verését, esetleg
a sáncokkal megerősített tábor megvívását célzó
kísérlet történt. A Hannover-huszárezred egyik
delceg és bizonyosan bátor századosa báró
Wesselényi Ferenc, nejevel szül. Seldern Cecilia
grófnővel, boldogemlékü szüleim házában, velünk
egy földel alatt egy folyosón lakott.

A fölötte gyakran előforduló hol valódi, hol
szinleges vagy talán csak vélelmezett támadások-
ból keletkezett riadó fuvás, az itt táborozó
katonaságot gyakran fölzavarta éjjeli nyugalmá-
ból. A nálunk lakott főuri házaspár férfi része
sem viseltetett valami lángoló rokonszenvvel a
magyar haza igaz ügye iránt, még kevésbbé
azonban a grófnő, ki a férjével egyaránt kifogás-
talan finom és legnyújásabb, majdnem barátságos
uri modora mellett a leginkarnátusabb schwarz-
gelb osztrákság érzelmeit fejezte ki minden
alkalommal.

Sajnos, hogy az ilyen osztrákság érvényre-
jutása a magyar szent igazak konok letagadását,
sokszor letiprását jelentette.

Augusztus elején lehetett, mikor a báró
megsokaita a gyakori éjjeli riadót és a miatt,
hogy az így sűrűn zaklatott nejét biztosabb helyre
övéi közé Bécsbe vigye, szabadságra ment. Be-
fogatott négylovas hirtőjába, a melybe a gróf-
nővel beleülve, szüleim házabeli lakásából elhaj-
tatott, hogy a magyar szabadságharcban hiven
kintartó magyar ezredéhez többé vissza ne térjen.
Itt maradt azonban 3 háts lova, Gligor nevű
már régen két 12—12 éves kapitulációt kiszolgált
lovászlégényével és egy magyar székely huszár

délután 3 órakor következő beszéddel nyitotta meg a pártértekezletet:

Igen tisztelt pártértekezlet!

Torontálvármegye szabadalvópártja f. évi május hó 28-án tartott központi gyűlésében választó kerületünk szabadalvú pártjának elnökévé engem volt szíves megválasztani.

Ezen rám nézve kitüntető megbízásból folyólag voltam bátor önökkel a mai értekezletre egybe hívni.

Örök hálával tartozunk a hazai bölcsének, Deák Ferencnek, aki a kiegyezéssel oly alapot teremtett, mely a félreértéseket egyszer s mindenkorra elinémította. Ő volt az, aki a nemzetet arra a tudatra vezette, hogy legfőbb támaszát, boldogulásának kufforrását a koronás királlyal való jó viszonyban kell keresnie, másrészt koronás királyunkat is meggyőzte arról, hogy úgy a dinasztának, mint a monarchiának legerősebb oszlopa ez a kölcsönös jó viszony. Az országos szabadalvópárt — tisztelt uraim — az összekötő kapocs, mely a most említett jó viszonyt nemcsak megőrizni nem engedé, de a hazai javát szem előtt tartva folyton arra törekszik, hogy a nemzetet királyához s a koronás királyi nemzethez minél közelebb hozza!

Amint láttuk, a közelmúltban is történetek kíséreltek ezen üdvös egyetértés megbolygatására. A politikai hullámok félelmet gerjesztő magasságig tornyosultak, de ezeknek Felsőes királyunk uralkodói bölcsességén, a kormány előrelátó és erőfeszítésén, de főleg az országos szabadalvópárti sziklaszilárdaságán meg kellett törniük!

Tisztelt uraim!

Midőn a mai napon összegyűltünk hogy legjobb meggyőződésünk szerint az országos szabadalvópárt tagjainak valjuk magunkat, tegyünk egyuttal férfias fogadalmat, hogy a szabadalvópártot teljes erőnkkel támogatni, annak zászlaját győzelemre segíteni s ezzel a párt élén álló kormányt a hazai és a királyi javára irányuló működését lehetővé tenni mindenha főfeladatunk leend!

Azon tudatban, hogy e téren mindannyian egyetértetek velem, önöket üdvözölve, a gyűlést megnyitom.

A hazafias hévvel elmondott beszédet percenkig tartó éljenzés követte, melynek lecsillapításával elnök felkéri a jelenvőket, hogy a választókerület kiterjedéséhez mért számban tisztikart, továbbá a kerülethez tartozó községekbe vegre-hajtó-bizottságokat választani sziveskadjon.

Az elnök beszédét Petrikovits Róberti vizsáb. társulati igazgató-főmérnök német nyelven, Misits Mihály szerb-utcai görög keleti lelkész szerb nyelven és Grueszku János csebzai tanító román nyelven tolmácsolta.

Ezután az értekezlet egyhangulag megválasztotta alelnökké: Vuchetich István németpárdányi róm. kath. plébánost, Vannay Lajos újvári róm. kath. plébánost és Csímponerin Pál csebzai román plébánost; végre községenként megfelelő számú bizottsági tagokat.

A választások megejtése után Vuchetich István németpárdányi róm. kath. plébános indítványára az értekezlet gróf Tisza István miniszterelnökhöz, dr. Dollmann és Lajos főispánhoz és Csávossy Béla udvari tanácsos, orsz. képviselőhöz üdvözlő tívratokat küldött.

Végre miután Sántha Pál magyarszent-

mártoni róm. kath. plébános a töle megszokott szónoki lendülettel a választókerületben lakó különféle nemzetiségek közötti jó egyetértésnek további ápolását ajánlotta és Jönovay Imre pártelnöknek fíradózára a gyűlés egyhangu hozzájárulásával köszönetet mondott, elnök a pártgyűlést berekesztette s az egybegyűlt választópolgárok lelkesült hangulatban szétszólottak.

HIREK.

Tájékoztató.

A közfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 7 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken délig 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig közfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

A király születése napja. Hagyományos kegyelettel ünnepli meg holnap Nagybecskerek városa is a király hetvenegyedik születésnapját. Az évforduló alkalmából a r. kath. plébánia-templomban d. e. 10 órakor ünnepi istentisztelet lesz, melyet Szabó Ferenc apátplébános fog vezetni. A templomi ének- és zenekar az istentiszteleten Mozart miséjét adja elő, gradualéra Kersch vegyeskarát, offertóriumra Zsattkóvszky Áve Mariáját, a melyet Kugler Carolin k. a. énekel Binder Ferenc clarinett kíséretével.

A református templomban holnap d. e. 9 órakor lesz istentisztelet, melyen Szalay József lelkész prédikál.

Nagy-Teremia átcsatolása. A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának f. é. február hó 22-kén s folytatva tartott közgyűlésében hozott határozatát, melyvel Nagy-Teremia községet a nagyszentmiklósi járásból a nagyiközdői járásba csatolta át, most kibocsátott rendeletével jóváhagyta.

Tallian Béla gyászja. Tallian Béla földmívelésügyi miniszterünket — mint már mély részvétellel hírt adtuk — megrendítő csapás érte. Huszonkétéves fia, Tallian Andor, a Ludovika-Akadémia harmadéves növendéke múlt éjjel öngyilkosságot követett el pillanatnyi elmezavarásban. Déleeg, esinos fiatal ember volt, huszártisztnak készült, a mihez minden szükséges tehetséggel bőségesen meg van áldva. Egyike volt az intézet leggyéresebb, legszorgalmasabb növendékeinek. Bajársai, tanárai egyaránt őszinte vonzalommal ragaszkodtak hozzá s a térségben is, a hol megfordult, mindenütt szeretettel fogadták. Néhány nappal ezelőtt a terepfelvételei utazások befejeztével távozott Budapestről nyári vakációra. Tallian Béla családja Török-Kapcsán tartózkodik, innen sürgőnyöztek a mélyen sujtott apának Bécsbe, a ki a szörnyű hír vételekor azonnal huza utazott. Fia elviseléséért bizonyynyal semmi sem vigasztalhatja meg a gyászoló családot, a mélyen sujtott apát. De az apa nagy fájdalmát talán annyihéti ez a mély részvét, mely e hír

vételekor minden igaz magyar ember keblében támadni fog, tudva azt, hogy Tallian Béla egész életén át lankadatlan harcosa volt az ország érdekeinek és munkálkodásában minden politikai párt tiszteletét és szeretetét a legnagyobb mértékben kiérdemelte.

A mértékek ellenőrzése. A belügyminiszter erőfesz. hangu rendeletet intézett az összes rendőrhatóságokhoz, amelyben szemükre lobbanítja, hogy a mértékek ellenőrzése még mindig nagyon lanyha, mert dacára, hogy 30 éves törvény intézkedik a mértékek használatáról, még igen sok helyütt patriarkális módon, a régi mértékek (itec, rőf, véka) divik a kereskedelmi forgalomban. A miniszter rendeletében elrendeli, hogy minden hibás vagy hitelesített mértéket kobozzon el a hatóság és szigoruan büntesse meg annak használóit. A rendelet szerint a fakereskedők, akik a fát 3, 2, vagy 1 méternyi rakásokban árusítják, a rakások méreteit táblázatban kötelesek összeállítani és minden faeladási helyen büntetés terhe alatt kifüggeszteni. Aki hitelesített mértéket tart, vagy az élelmi cikket, fát stb. kevesebb súlyban adja el, az 200 koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Halasztás az adófizetésre. Az ex lex idejéből való adóhátralékok részletenkint való törlesztésére a pénzügyminiszter tudvalevőleg azzal a megszorítással adott engedélyt, hogy az engedélyezés iránti kérvények legkésőbb szeptember 1-ig beadandók az illetékes pénzügyigazgatóságokhoz. Tekintettel arra, hogy ezen a határidőn túl csak rendkívüli kedvezmények teszik indokoltá a részletfizetési kedvezmény megadását, amit a pénzügyminiszter már magának tartott fenn, figyelmeztetjük az érdekelteket, akik a részletfizetési kedvezményt meg akarják kapni, de nem folyamodtak érte, hogy ez iránt való kérelmüket saját érdekében még e hó folyamán nyujtsák be a pénzügyigazgatóságnál.

A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése. Hieronymy Károly kereskedelemügyi miniszter rendeletet intézett Nagybecskerek város rendőrkapitányságához, a melyben a mostani szombat és vasárnapi kettős ünnepre való tekintettel, nehogy a forgalom esetleg fennakadást szenvedjen, a vasárnapi munkaszünetet kivételesen felfüggesztette.

A piszkos szódásüvegek. A közönség körében mindenfelé nagy a panasz, hogy a szikvizgyárosok nem fordítanak kellő gondot a szikvizpalackok tisztántartására. Reitter Oszkár rendőrkapitány ennek következtében a legszigorubbán meghagyta a szikvizgyárosoknak, hogy az üvegeket esetenül kívül-belül gyakran mossák ki, az üvegek mosásához azonban ne bősé, hanem kútvízrel használjanak. Figyelmezteti őket továbbá, hogy a városi főorvossal állandó ellenőrzés alatt fogja tartani a gyárakat s amennyiben ezen intézkedését nem teljesítik, a tisztátalan üvegeket el fogja kobozni, a mulasztókat pedig a legszigorubbán megbünteti.

Garázdalkodó baka. Krsztics Györgyről, a Nagybecskereken állomásozó honvédszázalaj egyik közlegényéről szól a krónika, airtől azt mondják, hogy immár a hetedik esztendeje viseli a császár kabátját s hogy ezt nem a jószántából, hanem büntetésből teszi, azt min-

ordonánccal. Ezekkel én aztán gyakran kilovagoltam és voltaképen ezektől nyertem a fő helyes megülésében és vezetésében a legelső oktatást. Sokáig nem tartott azonban ez a pazar élvezet, mert néhány hétre, a perlaszi döntő csata után, a mely a tábor teljes széjjel verésének eredményével jart, 1848. szeptember 2-án a báró lovai is elhagytak házuikat, hogy marre vitte őket az erősen bagózó Greg Gligor, meg a szivesen borozó sekély huszár, én bizony nem tudom.

A bárót 1853. 4. és 5-ben Bécsben többször láttam, mint huszárnagyot, majdan alezredést és ilyen ranggal is ment nyugdíjba 1857-ben, meghalt 1890. vagy 1891-ben 84-ik életévében Bécsben.

Az örökletbe szállt báró Wesselényi Ferencről az 1904. évi május 31-én, neje a birodalmi báróné szül. Seldern Cornelia grófnőnek csillagkeresztes hölgynek 96-ik életében történt elhalása alkalmából, a Seldern grófi család által kiadott halottas jelentésben csak mint cs. és kir. kamarasról történik említés.

Ha kitart a magyar nemzet szent és igazságos harca mellett mindvégig, talán a csom. esélyeinek dicső halála is érheti, talán hősiessége meg tehetése által magas katonai rangba juska, talán az aradi 13 vértanú számát egygel szaporítja. Lehet, hogy nem kereseti, de a viszonyok által lehetővé lett emigrálással, az ég jósága megtartja és hazájába vissza hozza, hogy aztán az igazság fényétől átszellemült uralkodó által újból rang és hatáskörrel ellátva szolgálja a trónt, hazáját és magyar nemzetét, a melyben oly fényesen tündököltek nemzedékeken át a Wesselényiek.

De mit tudhatom én az én véges eszemmel,

gyermekkori tájékozatlanságomból kifolyólag, miért nem kívánt a nemes báró a magyar dicsőségben osztozkodást, amelynek egy hősiessen megvívott ütközete előtt néhány héttel hagyta el a magyar sereget és hazáját is, hogy aztán nemsokára befejezze katonai pályafutását. Az a hősi és sikeres ütközet 1848. évi szeptember 2-án volt. Ekkor vitta meg a magyar hadsereg a perlaszi tábor, Kiss Ernő, már akkor tábornok, vezérlete és Vetter Antal akkor még ezredes bölcs támogatása mellett. Ezen ütközetben sebesült meg halálosan Szemere Pál honvédőrnagy, ki is az aktori Termasch Rudolf tulajdonát képezett, most Poroszkay Béla házában egy heti súlyos szenvedés után adta ki nemes és hős lelkét. Az aktor még a protestáns felekezetek halottait is befogadó róm. kath. temetőben lett eltakarítva. Egyszerű, de tisztességes márvány sírrel jelezte nyugvó helyét. 1861-ben a vármegye törvényhatósági bizottsága ezen sírlelkét és hantja helyreállította; 1867-ben ismét.

Addig, míg jó nyam és egy fivérem hamvai is ott nyugodtak, gyakran ellátogattam Szemere Pál sírházhoz is. 1891-ben ott ott kitakarított szertelt enyém csontjait átszállíttatván az evangélikus temetőben lévő családi sírboltunkba, egy jó darab ideig nem voltam a róm. kath. temetőben.

Most már nem tudok Szemere Pál sírjának nyomára akadni, a hol volt, a hol volt, nem tudom pontosan megjelölni. Lehet és valószínű, hogy ennek és még sok más régi sírnek helyére épített az új sírkerti kápolna, mely jóval nagyobb helyet foglal el, mint a régi.

Ha valaki még e helyet pontosan meg tudná jelölni, akkor e helyen, de e nélkül is gondoskodni kellene arról, hogy a hálás és kegyelet

utókor egy az idők hosszúságán is fenntartható emlékekkel örökítse meg a hős halállal kimult Szemere Pál nevét.

A majd, talán nem is sokára, városunkban emelendő Kiss Ernő emlékszobrán is található Szemere Pál, Vetter Antal altábornagy és Woronietzky herceg neve megörökítést, mert az utóbbi vezetése alatt a lengyel legió is részt vett az 1848. szeptember 2-iki ütközetben. Lassan, lassan, de csak ne nagyon lassan, még fognak emlékköveit emelni hazánk nagy és érdemes fiainak.

Hiszem Zrinyi, a költő sírhelye is bizonytalan, még az is, hogy hamvai ott nyugosznak-e még a néhai Pálosok Szt. Ilona kápolna helyén, de a Csáktornya és vidéke lakói által emelt Zrinyi emlékszobor ez év június 12-én lett leplezve. Vajjon a törökökkel vívott zalánkemeni csatában 1691-ben elesett utolsó Zrinyi Ádámnak, mikor fognak emlékkövet emelni?

De vajjon fölül-e még a közszellem úgy, — hogy ilyen alkalmakkor ne hiányozzanak, — azok, kiket az ország nagyjainak tiszteltünk, kikre fényes nevük, nagy tehetségük, nagy vagyonuk és ebből könnyen következő képzettségük miatt, varakozással teit csodálkozással szoktuk volt tekinteni és minden nemes mozgalom élén látni, az utolsó időben gyakran tapasztalt távollétük által, ne töltsenek el szomorúsággal. De ezen szomorú érzés legyen buzdítás arra, hogy a nép sokasága, mely alapvető föntartója e hazának, tegye meg kötelességét az élő és soha szünetre nem törekvő honpolgári munkában, amelyhez a dicsőségben és érdemben elmúltak iránt való kegyelet megőrzése is tartozik.

Menczer Lipót.

denki elk... rossz tu... anélkül... verkedés... vagy az... Krsztics... mint szat... volt hos... talan vo... javithat... a legelső... vendéglő... köölt s... déget ki... megtette... köszönt... lanabb a... közön n... Ebből ter... az volt... laktanyák... a lényo... a sötétb... helyezték... kodás. M... tegnapei... megunvá... hogy bez... zörgetés... üveget az... jött ki az... vonta őt... Krsztics... neki minde... nagy ur... mas ütés... ugy, hogy... mint aki... odobb áll... megjelent... számosan... panaszuk... Reitter ren... razdálkod... egyszer ke... egyenesen... panaszukka... hetetlen, h... a rendre e... talani arra... vegyék a... helyett, ha... adnak nek... delenkedés...

— Me... községben... községi orv... A hatóság... kiderítette... Sibu Tró... meg. A gyű... gazdája sz... saját forgó... akart, még... követte el... szolgálatb... lakasába me...

— Ját... szentmiklósi... gyermek a... villamvezet... egyik gyer... a vezetéket... megindítva... ő is felma... időközben a... drótbá kap... ban egy sí... oszlop tetej... ban csüng... A szerencs...

— Ő... Tana 65 év... padláson föl... már elszáll... tudják.

— Ta... pokban egy... talált a „Mu... elvesztett tan... átvetheti.

Ki nem... gyermeke... puhasága al... lenül egy tisz... láttára magu... anyát, aki k... anya már k... mosni, persz... mas alkatre... ráncosra est... rozsás mara... ségektől meg... bevezetett... Glycerin-szap... ezeknek kiv... ismerve.

TÁVIRATOK.

Az orosz-japán háború.

A mandzsuriai harcterről.

Budapest, augusztus 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mandzsuriai harcterről ma ismét nem érkezett fontosabb jelentés. Ugy látszik, a hadműveletek most itt néhány napja szünetelnek, valószínűleg a néhány nap óta tartó eső miatt.

Budapest, augusztus 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról táviratozzák, a japánok megszállták a Dupindusan-szorost.

Port-Arthur ostroma.

Budapest, augusztus 17. (A „Torontál” ered. távirata.) Angol jelentések szerint a tegnapi megkezdett általános ostrom szakadatlanul tart. A japánok a várost és a várat negyven órája folyton bombázzák. A mostani általános ostromban mindkét fél vesztesége eddig közel 3000 ember.

Oroszország tiltakozása.

Budapest, augusztus 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból táviratozzák: Delcassé francia külügyminiszter átadta Tokióban Oroszország tiltakozását a nemzetközi jog megsértése miatt, a miért a japán hajók a „Recsitelli”-t semleges kikötőből elvitték.

Országgyűlés.

A főrendiház ülése augusztus 17-én.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 17.

A főrendiház ma délelőtt ülést tartott, hogy a képviselőházban letárgyalta ügyeket a szünet előtt elintézte.

Napirend előtt az elnök elparentálta a főrendiháznak legutóbb elhunyt tagjait, Czordá Bódogot, Zay Albertet, Császka György érseket.

Bánffy Dezső bárót, miután időközben képviselővé választották, törölték a névjegyzékből.

Ezután áttértek a civillista felemeléséről szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Prónay Dezső báró a javaslat ellen beszél s kifogásolja a császári címet, mely az osztrák birodalom egységét képviseli a magyar királyság rovására.

Tisza István gróf miniszterelnök azt feleli, hogy a cím nem vet árnyékot koronánkra. Különben is régi gyakorlat, mely most nem változtható meg.

Több javaslat vitanélküli elintézése után a katonai alapítványoknál Prónay Dezső báró tesz megjegyzéseket, majd a költségvetés tárgyalásánál Széchenyi Imre gróf indokolja a bizalmat a kormány iránt.

Az ülés folyik.

Királyunk Karlsbadban.

Budapest, augusztus 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Karlsbadból táviratozzák, királyunk ma délelőtt 9 órakor érkezett Marienbadból Karlsbadba. Az ünnepélyes fogadtatás után a király megnézte a katonai fürdőt, majd innen a gyógyító-forráshoz hajtatott, azután pedig gyalog átment a katolikus templomba, ahol részt vett az isteni tisztelen. Rövid ájtatosság után a Császár-fürdőbe ment és megnézte a Kurhausban Karlsbad város kiállítását. Délben 12 órakor Teplen és Marienbadon át a király visszautazott Ischlbe.

A miniszterelnök Budapesten.

Budapest, augusztus 17. (A „Torontál” eredeti táv.) Tisza István gróf miniszterelnök ma Gesztről Budapestre érkezett, hogy jelen legyen a főrendiház ülésén.

Gyöngyös város leégett.

Budapest, augusztus 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Gyöngyös városa tegnap este 7 órakor egy ponton ismeretlen okból

kigyuladt. A nagy szárazságban és szélben a tűz csakhamar olyan óriási mérvet öltött, hogy egyszerre a fél város lángokban állott. Bár nemcsak a városi, hanem az összes környékbeli tűzoltók Gyöngyösre siettek, hogy a pusztító elemmel szembe szálljanak, de a vízhiány miatt az oltás lehetetlen volt. A tűz egész éjjel pusztított s reggelre már 500 ház leégett a templommal együtt. A tűz még most is tart, sőt folyton terjed és csak napok elteltével lehet eloltani. A város füstös romhalmazzal a nyomor óriási.

Katasztrófa a ravatalnál.

Budapest, augusztus 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Jaszfaiván E. ksz Mátyás ottani lakos ravatalánál az éjjel az elhunyt két testvére, Mari és Lujza és egy Katzer Kati nevű leány virrasztottak. E közben a szemfedő meggyuladt, ettől a három nő ruhája is tüzet fogott s úgy összeégtek, hogy Katzer Kati meghalt, a másik két leány pedig életveszélyes sebeket szenvedett. A holtes szénne égett.

Budapesti gabonatózsde.

Budapest, 1904. augusztus 17.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzése:

Buza	Kilos	50 kilogr. ára		Kilos	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki új	76	—	—	80	10.75	10.90
Pestvidéki új	76	—	—	80	10.60	10.85
Bánsági új	76	—	—	80	10.75	10.90
Bácskai új	76	10.45	10.60	80	—	—
Rozs elsőrendű					7.95	8.10
„ másodrendű					7.85	7.90
Árpa takarmány					7.25	7.50
„ étetni való					7.15	7.25
Zab sörfőzésre való					0. —	0. —
Tengeri bánsági					7.30	7.50
„ másnemű					—	—
Reposzta káposzta					7.45	7.55
Köles bánsági					11.50	12. —
					0. —	0. —

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 17. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak néhány fillérrel emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	10.68	—
Buza (áprilisra 1905.)	10.88	—
Tengeri (augusztusra)	7.48	—
Zab (októberre)	7.36	—

Közigazdaság.

Torontálvármegye termése. A m. kir. földmívelési miniszterium adatai szerint augusztus elsejével Torontálvármegye buza-, rozs-, árpa- és zabtermése a következő volt:

Buza: Bevetett terület 599.868 hold aug. 1-én várható átlagos termés kat. holdankint 5.97 mm., összes termés 3.579.200 mm. Az 1903. évi termés 4.974.340 mm.

Rozs és kétszemes: Bevetett terület 15.699 kat. hold. Aug. 1-én várható átlagos termés kat. holdankint 6.82 mm. Összes termés 10.700 mm. 1903. évi termés 123.022 mm.

Árpa: Bevetett terület 33.423 hat. hold. Átlagos termés 6.33 mm. Összes termés 211.700 mm. Tavalyi termés 301.989 mm.

Zab: Bevetett terület 60.171 kat. hold. Átlagos termés 6.15 mm. Összes termés 370.100 mm. Tavalyi termés 560.461 mm.

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

Nyiltér.)*

NESTLÉ FÉLE gyermek-liszt.
 fölülmulhatatlan
 gyomorbeteg, diarrhoeban, belhurutban szenvedők számára.
 Kapható gyógyszerárak és droguériákban.
 Kisérleti célúakra fél dobozok a 1 Korona.
 A tisztelt szülőknek probadozók és rőpiratok ingyen rendelkezésre állnak a NERUDA NÁNDORNAL féle
 főraktáron BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos utca 7 sz.

(550a-6.3)

* Az e rovat alatt közöltékort nem vállal felelősséget a szerk.

1317. szám. 1904.

593-3.3

Hirdetmény.

Alulírott község előljárósága ezennel közhírré teszi, miszerint a Szerb-Padé község mint erkölcsi testület tulajdonát képező nagyvendéglő épület 1905. évi január hó 1-től kezdve három egymásután következő évre f. évi október hó 2-án d. e. 9 órakor Szerb-Padé községében tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatni fog.

A kikiáltási ár 1500 korona, miért is az árverezni szándékozók felkéretnek, hogy a kikiáltási ár 10%-át az árverés megkezdése előtt az árverést vezető kezelihez vagy készpénzben, avagy pedig óvadék-képes értékpapirokban letegyék.

A közelebbi árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szerb-Padé, 1904. évi augusztus 12-én.

Rigyitsky, s. k.
jegyző.

Csekrdzsin, s. k.
bíró.

A Csernovits-utcában fekvő

háza

szabad kézből olcsón eladó.

Ugyanitt olcsón eladók
butorok, porcellán-szervisz,
fürdőkád.

Bővebbet
Dr. Dimitrievits J.-nél,
a Csernovits-utcában.

(599-3.1)

114.569/904. számhoz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magyar királyi államvasutak részére 1905. évi január hó 1-től, 1905. évi december hó végéig denaturált borszeszből felmerülő szükségletének szállítást, mely egy évre mintegy 900 hektoliterrel van előirányozva, biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az erre vonatkozó jegyzék, mely egyszerű ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításra vonatkozó részletes módok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál (Budapest VI. Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 47. ajtószám) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított egy koronás m. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi augusztus hó 25-iki déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen külsővel látandó el: Ajánlat denaturált borszesz szállítására 114.569/904. számhoz.

Bánatpénzül az ajánlt borszesz egy évi értékének 5%-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi augusztus hó 24-iki déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Budapest, 1904. július hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Bolthelyiség.

A közp. áll. el. iskola épületében (Bonnáz-utca) eddig általam bérelt

bolthelyiség

azonnal kiadó.

Bővebb felvilágosítást nyújt

Kertész A.

(600-1.1)

123533/904. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága különféle, használaton kívül helyezett, de javítások által még jó karba helyezhető, budapesti központi szertárunkban megtekinthető tárgyakat, u. m.: 1 db Fernan-féle talpfakapcsoló-gépet, 2 db vízmérőkészüléket (vízmérő-órák), 1 db gözmotort, 1 db tolómérőt és 1 db pénzládát eladni óhajtván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az eladásra kerülő tárgyakat feltüntető kimutatás, mely egyúttal ajánlati űrlapul is szolgál, anyag és leltárbeszerzési szakosztályunkban egy példányban ingyen megkapható; vidéki megkeresésekre ezen kimutatás postával küldetik meg.

Ajánlatok tetszés szerinti tárgyakra, de kizárólag az általunk kiadott űrlapon tehető. A vevő köteles leendő a némi eladott tárgyakat az értesítés vételétől számított 14 nap alatt a megfelelő vételár előzetes megfizetése mellett átvenni és a szertárból eltávolítani.

A pályázni kívánók felkéretnek, hogy erre vonatkozó és 1 koronás magyar bélyeggel ellátott ajánlataikat folyó évi augusztus hó 25-ének déli 12 óráig anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Budapest, VI. Andrassy-ut 73. II. em. 43/a. ajtó sz. a.) benyújtani sziveskedjenek.

Az ajánlat borítéka következő felirattal látandó el: „Ajánlat 123533/904. számhoz selejtezett leltári tárgyak megvételére.”

Az ajánlat benyújtását megelőző napjának déli 12 óráig a megvenni szándékolt tárgyak az ajánlati árak szerinti értékének öt százaléka bánatpénzként teendő le a főpénztárunknál készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

Budapest, 1904. július hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

21524/I. sz. 1904.

M. kir. államvasutak.

Bpest-bálpárti üzletvezetőség.

Pályázati hirdetmény.

A vonalaink az 1905. évben, esetleg a következő 1906. és 1907. évben is szükségletű különféle pályafentartási fak szállítását biztosítani óhajtván, azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

Az ajánlatok folyó évi augusztus hó 25-éig üzletvezetőségünk I. általános osztályánál (VI. ker., Teréz-körút 62., I. em., 5.) a bánatpénz ugyanott a gyűjtőpénztárnál folyó évi augusztus hó 24-ig teendő le. A részletes pályázati feltételek, nemkülönben a megközelítőleg szükséges mennyiségről szerkesztett jegyzékek és ajánlati űrlapok az üzletvezetőség általános osztályában (VI., Teréz-körút 62., I. 8.), valamint az összes kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők s ugyanott megszereshetők.

Budapest, 1904. évi július hóban.

(32)

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

140.396/D. sz. 1904.

Magy. kir. államvasutak.

HIRDETMEY.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet a magy. kir. államvasutak részére a Budapest székesfőváros III. kerületében Zsigmond-utca 4756/a. hrsz. alatt fekvő telken a Császárfürdő állomás számára létesítendő kétemeletes kezelőépületnek előállítatásához szükséges munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Budapesten a magy. kir. államvasutak igazgatóságának magasépítmenyi ügyosztályában (VI. kerület, Teréz-körút 56. sz. III. em. 14. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1904. évi augusztus hó 25-én déli 12 óráig nyújtandók be alulírott igazgatóság építési és pályafentartási főosztályában (Budapest, VI. ker. Teréz-körút 56. szám II. em. 10. ajtó). Az ajánlatok egy koronás, az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat a Császárfürdői kezelő-épület munkáira”. Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1904. évi augusztus hó 24-én déli 12 óráig 4100 kor., azaz négyezeregyszáz korona bánatpénz teendő le a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Budapest VI. ker., Andrassy-ut 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

Budapest, 1904. évi augusztus hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Nyom nélkül eltűnnek

mindennemű börtisztálanságok és borkiütések, mint: borítók, aré- és bőrvörösség stb. stb. a

Bergmann-féle kátrány-kénszappan

(Védjegy: Két bányász.)

mindennapi használata után **Bergmann & Co.** gyárából Dresden és Tetschen a/E. Darabja 60 fillér. Kapható

Basch Ernő gyógytárában, Nagybecskereken.

(433b-20.12)

1314. szám 1904.

592-3.3

Hirdetmény.

Alulírott község előljárósága ezennel közhírré teszi, miszerint Szerb-Padé község mint erkölcsi testület tulajdonát képező 700 hold első minőségű szántóföld a Lapi és Peszér dülökben és 50 hold a Szatmár nevű dülőben folyó évi szeptember hó 2-án és következő napjain a helyszínén tartandó nyilvános árverés útján haszonbérbe adatni, de esetleg örök áron is eladatni fog.

A közelebbi árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szerb-Padé, 1904. évi augusztus 12-én.

Rigyitsky, s. k.
jegyző.

Csekrdzsin, s. k.
h. bíró.

107983/904. számhoz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága a jövő 1905. évben, esetleg 3 éven át szükséges acél- és vasnemű anyagok szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb f. évi szeptember hó 3-nak déli 12 óráig betérjesztendők, a bánatpénz pedig folyó évi szeptember hó 2-án déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyszintén a különleges szállítási feltételek a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73.) megtekinthetők.

Budapest, 1904. augusztus hóban.

(3.1)

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALÁBAN.

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

505-x.66

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál. Nagybecskereken.